

SYMPOZJUM „NEOLIT I POCZĄTKI EPOKI BRĄZU NA ZIEMI CHEŁMIŃSKIEJ”

W dniach 11-13 listopada 1986 r. odbyło się w Toruniu sympozjum poświęcone neolitowi i początkom epoki brązu na ziemi chełmińskiej, zorganizowane przez Muzeum Okręgowe w Toruniu i Instytut Archeologii i Etnografii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, przy współpracy z Biurem Badań i Dokumentacji Zabytków w Toruniu. Zadaniem sympozjum było przedstawienie stanu wiedzy o omawianym okresie – znacznie powiększonego dzięki intensyfikacji badań w latach osiemdziesiątych. Wzięło w nim udział ponad 50 archeologów polskich i 10 zagranicznych. Prezentowane były 22 referaty i 4 komunikaty. Obrady toczyły się w ramach 4 posiedzeń.

Otwarcia sympozjum dokonał Dyrektor Muzeum Okręgowego mgr Zdzisław Ciara, a krótkie wprowadzenie w jej tematykę przedstawił prof. dr hab. Tadeusz Wiślański. Pierwsze posiedzenie, któremu przewodniczył prof. dr hab. Włodzimierz Wojciechowski, otworzył referat mgr Bogusławy Wawrzykowskiej (Toruń), omawiający stan badań nad neolitem i początkami epoki brązu na ziemi chełmińskiej. Dr Zbigniew Jabłoński (Toruń) przedstawił następnie problem uwarunkowań środowiskowych osadnictwa neolitycznego na tym terenie. W kolejnym referacie mgr Ryszard Kirkowski (Grudziądz) zapoznał zebranych z zagadnieniem kultur naddunajskich na ziemi chełmińskiej, wytwórczość krzemieniarską zaś społeczeństw tych kultur omówiła dr Lucyna Domańska (Łódź). Następne trzy referaty wygłosili goście zagraniczni. Dr Dietrich Kaufmann (Halle/Saale) zreferował temat osadnictwa kultur wstęgowych w południowo-zachodniej części NRD. Kulturze lendzielskiej na Morawach poświęcony był referat, który wygłosił dr Pavel Kosturik (Brno), a jej schyłek i kulturę pucharów lejkowatych na terenie Moraw omówił dr Jiri Pavelcik (Opava).

Drugie – wieczorne posiedzenie, któremu przewodniczył doc. dr hab. Andrzej Kempisty, dotyczyło problematyki kultury pucharów lejkowatych. Otworzył je referat mgra Stanisława Kukawki (Toruń) i mgr Bogusławy Wawrzykowskiej, omawiający tę kulturę na ziemi chełmińskiej. Z kolei mgr Jolanta Małecka-Kukawka (Toruń) przedstawiła wytwórczość krzemieniarską kultury pucharów lejkowatych z tego terenu. Komunikaty o interesujących obiektach tej kultury wygłosili Paweł Gurtowski (Toruń) i mgr Marian Marciniak (Brodnica). Zarys problematyki związanej z kulturą pucharów lejkowatych w Skanii przedstawił dr Mats Larsson (Lund), a niektóre aspekty środkowego neolitu w Szlezewiku-Holsztynie dr Jürgen Hoika (Schleswig). Posiedzenie zamknął referat o kulturze pucharów lejkowatych w Czechach, który zaprezentowała dr Emilie Pleslova-Štiková z Pragi.

W drugim dniu sympozjum posiedzeniu przedpołudniowemu przewodniczyli: dr Emilie Pleslova-Štiková i prof. dr Kazimierz Żurowski. Rozpoczął je referat mgra Stanisława Kukawki, omawiający elementy północno-wschodnie w rozwoju społeczeństw kultury pucharów lejkowatych na ziemi chełmińskiej. Zdaniem autora, genezę grupy mątewskiej tej kultury należy wiązać z oddziaływaniem kultury północnej strefy Europy Wschodniej. Do referatu tego nawiązywały tematycznie dwa następne. Neolit północno-zachodniej Białorusi przedstawiony został w referacie, który nadesłał kand. nauk Michail M. Cernjajskij (Mińsk), a neolityczne stanowiska obwodu kaliningradzkiego zaprezentował kand. nauk Vladimir I. Timofeev (Leningrad). Następne trzy referaty dotyczyły przede wszystkim problematyki kultury amfor kulistych. Jej materiały z terenu ziemi chełmińskiej przedstawili mgr Ryszard Kirkowski i Joanna Sosnowska (Toruń). Dr Erika Nagel (Schwerin) scharakteryzowała tę kulturę w Meklemburgii. Posiedzenie zakończyło wystąpienie dra Güntera Wetzela (Cottbus) na temat późnego neolitu w środkowych Niemczech.

Czwartemu posiedzeniu przewodniczył dr Jacek Lech. Jako pierwszy wystąpił w nim mgr Andrzej Bokiniec (Toruń) z referatem omawiającym schyłkowy neolit i wczesny okres epoki brązu na ziemi chełmińskiej. Z kolei mgr Marian Marciniak i mgr Andrzej Bokiniec zaprezentowali zebrany materiał ze stanowiska w Grudziądzu-Mniszku, z którego pochodzą m. in. duże zbiory ceramiki kultury amfor kulistych i kultury iwieńskiej. Wynikom badań osady schyłkowo-neolitycznej poświęcony był komunikat mgra Andrzeja Bokińca i mgr Jolanty Małeckiej-Kukawki. Komunikat na temat neolitycznych narzędzi kamiennych z terenu ziemi chełmińskiej wygłosiła mgr Mirosława Nehring (Toruń). Mgr Daniel Makowiecki (Poznań) przedstawił omówienie źródeł archeozoologicznych do badań kultur wczesnorolniczych na ziemi chełmińskiej. Posiedzenie zakończył referat dr Andrzeja Florkowskiego (Toruń) na temat problematyki badań antropologicznych społeczeństw neolitycznych i wczesnobrązowych w strefie Niżu Polskiego.

Symposium podsumowali: prof dr hab. Tadeusz Wiślański, prof dr hab. Włodzimierz Wojciechowski i doc. dr hab. Andrzej Kempisty. W imieniu organizatorów podziękowała zebranym za udział i wyraziła nadzieję na kontynuowanie tego typu spotkań w Toruniu doc. dr hab. Krystyna Przewoźna-Armon.

13 listopada uczestnicy sympozjum udali się na objazd ważniejszych stanowisk neolitycznych i wczesnobrązowych ziemi chełmińskiej.

Materiały z sympozjum są przygotowywane do druku.

Andrzej Bokiniec

SESJA SPRAWOZDAWCZA Z ARCHEOLOGICZNYCH BADAŃ TERENOWYCH
NA OBIĘŻARZE WOIWÓDZTWA ZAMOJSKIEGO
ZAMÓSC 26-29 XI 1981 r.

W tym sprawozdaniu „Dziennik archeologiczny województwa zamorskiego” z 1981 roku w sprawie „Wyników badań archeologicznych województwa zamorskiego w 1981 roku” organizowana przez Województwo Zamorskie Komisja Archeologiczna i Zarząd Województwa Zamorskiego przy współpracy Wojewódzkiego Zarządu Zabytków, odbyła się w dniach 26-29 listopada 1981 r. w Zamósie sesja sprawozdawcza z prac terenowych wykonanych w województwie zamorskim w 1981 roku. Sesja miała charakter poglądowy i służyła przede wszystkim do omówienia wyników prac terenowych wykonanych w 1981 roku. Program sesji został ustalony przez Zarząd Województwa Zamorskiego. Pierwszym dniem sesji był dzień otwarty z udziałem przedstawicieli województwa zamorskiego. Drugim dniem sesji był dzień sprawozdawczy z prac terenowych wykonanych w 1981 roku. Sesja zakończyła się w dniu 29 listopada 1981 roku. Sesję sprawozdawczą z prac terenowych przeprowadził prof. Jan Machok.

Jako pierwszy mgr Józef Maciejowski (Mława) w Temnosawie przedstawił swoje prace na obszarze KPL w Mławie, stan 4 gm. Temnosaw. Był to pierwszy raz, kiedy ktoś zabrał głos na sesji w sprawie województwa zamorskiego, zwłaszcza archeologii i jego obszarów. W trakcie pracy sesyjnej omówiono również: Wynikami z nich powstała w województwie zamorskim nie tylko materiały dotyczące KPL, ale również stanowiącej kultury Trypski, której fragmenty zostały z odkrytymi fragmentami z okresu wpływów rzymskich. Najbardziej interesujący okazał się stan województwa i stał się materiałem do „artykułu” materiału KWA i KPL. Odnosi się, jak stwierdzono w wyniku prac terenowych, jest to stan i całego kompleksu osadniczego, obejmującego się wólcą krawędzi wyciętej na obszarach ok. 2,5 km.

Mgr Wiesław Komasa (Wągrowiec) Omówił Archeologiczno-Komunikat w Zamósie przedstawił wyniki badań terenowych całego zespołu WSKK w Białobrzozach, gm. Strzelno. Długość jej była studium neolitycznego grobu KAK oraz z województwa. Komasa przedstawiła również także z udziałem kilku do siebie przynależnych obiektów grobowych. W jej sprawie omówiono jej skomplikowany charakter badań tegoż na pierwszym miejscu, dla sesyjnej, aby uzyskać kompleksowe ujęcie, jej wyniki i znaczenie, dzięki którym i tematyce